

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συμμετρία είναι ένα πεδίο με ευρύτατη απήχηση· ενδιαφέρει εξίσου μαθηματικούς και καλλιτέχνες, σχετίζεται τόσο με τη φυσική όσο και με την αρχιτεκτονική. Στην πραγματικότητα, πολλές άλλες επιστήμες διεκδικούν το μερίδιό τους στο ζήτημα και καθεμιά έχει τη δική της αντίληψη για το τι είναι η συμμετρία ή τι θα έπρεπε να είναι. Σαφώς, όπως κι αν προσεγγίσουμε το θέμα, έχουμε να κάνουμε με μια παγκόσμια αρχή· ωστόσο, στην καθημερινή μας εμπειρία η πρόδηλη συμμετρία είναι συγκριτικά σπάνια – συνήθως είναι κά-θε άλλο παρά εμφανής. Τι είναι λοιπόν η συμμετρία; Υπάρχουν γενικοί όροι γι' αυτήν; Είναι άραγε δυνατό να την ορίσουμε με σαφήνεια;

Διερευνώντας το θέμα, σύντομα αντιλαμβανόμαστε ότι το πεδίο της συμμετρίας πλαισιώνεται από το παράδοξο. Κατ' αρχάς, κάθε αντίληψη συμμετρίας είναι αζεδιάλυτα μπλεγμένη με την ασυμμετρία· μετά βίας μπορούμε να συλλάβουμε την πρώτη χωρίς να σκεφτούμε ασυναίσθητα τη δεύτερη (όπως συμβαίνει με τις σχετικές έννοιες της τάξης και της αταξίας). Έπειτα, υπάρχουν και άλλοι δυϊσμοί. Οι κανόνες της συμμετρίας συνδέονται πάντα με την κατηγοριοποίηση, με την ταξινόμηση και την παρατηρούμενη κανονικότητα· εν ολίγοις, με τα όρια. Όμως, η συμμετρία καθατή είναι απεριόριστη· δεν υπάρχει περιοχή όπου να μην εισχωρούν οι αρχές της. Επιπλέον, οι αρχές της συμμετρίας χαρακτηρίζονται από γαλήνη, μια ηρεμία που είναι κατά κάποιον τρόπο πέρα από τον ξέφρενο ρυθμό του κόσμου· κι ωστόσο, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, συνδέονται σχεδόν πάντα με το μετασχηματισμό, τη διαταραχή ή την κίνηση.

Όσο βαθύτερα διερευνούμε το θέμα τόσο γίνεται προφανές ότι πρόκειται για ένα από τα πιο προσιτά και συγχρόνως εκτενή πεδία μελέτης, το οποίο όμως παραμένει, σε τελική ανάλυση, ένα από τα πλέον μυστηριώδη.